

LANNEBO

MAGASIN

Spara med
lägre risk
Handplockade
företagsobligationer
i tre olika räntefonder

SVERIGE PLUS
FIRAR 10 ÅR

Möt förvaltarna bakom
Årets Sverigefond
(utsedd av Privata Affärer)

Hållbart ofta lönsamt

»Bolag med långsiktigt hållbara affärs-
modeller är bäst rustade att leverera
avkastning över tid.«

– Maria Nordqvist, hållbarhetsansvarig, Lannebo

ÄKTA AKTIV FÖRVALTNING

SÅ JOBBAR VI: NIO FÖRDELAR

RELANSERING: LANNEBO SVERIGE HÅLLBAR | VÄRLDEN VID ETT VÄGSKÄL
VÄRDERA RISKEN | ANSVARSFULLA INVESTERINGAR

ATT GÖRA SKILLNAD

Det brukar heta att kultur käkar strategi till frukost. Helt enkelt för att kultur är inget man lättvindigt bestämmer sig för – eller skriver ned i ett företagsdokument efter en konferens och sedan tror att allt ska fungera därefter.

Kultur är våra handlingar och varje litet beslut i vardagen. Det är därför det är svårt – men också nödvändigt att ständigt arbeta med de här frågorna, att orka hålla i.

Lannebo grundades år 2000 på en tydlig idé om att genom äkta aktiv förvaltning skapa långsiktigt hög, riskjusterad avkastning. Den idén är fortfarande basen för allt vi gör, den är vårt existensberättigande. För att lyckas är männi-skorna som arbetar på Lannebo avgörande. Deras engagemang och vilja att varje dag omsorgsfullt leverera är också skillnaden för dig som kund. Som vd vill jag ta hand om engagemanget, kanalisera det och fortsätta förädla den unika kultur och entreprenörsanda som bokstavligen sitter i väggarna.

Lannebo har ingen målsättning att bli störst i branschen, däremot har vi en tydlig idé om att vi ska vara bäst i de nischer där vi verkar.

Så har vi också ett specifikt arbetssätt som skiljer sig mot de flesta andra fondbolag, där våra förvaltare arbetar väldigt nära portföljbolagen, från bolagsanalys till de avgörande besluten. Detta ger en djup insyn och kunskaper som annars är svåra att få. I en tid när det pratas om robotar och indexförvaltning är det extra viktigt att framhålla denna betydelsefulla olikhet.

Lannebo tror på människor framför ettor och nollor. Människor kan känna av nyanser och göra bedömningar och ta hänsyn som ett datorprogram inte kan göra, inte minst när det kommer till avgörande frågor om miljön, klimatet och sociala rättvisefrågor.

Vårt huvuduppdrag mot dig som kund är att skapa högsta möjliga riskjusterade avkastning. Men vi är också övertygade om att lönsamhet går hand i hand med en hållbar verksamhet.

Det är själva kärnan i vår kultur.

Lannebo satt under 2018 i 30 valberedningar och deltog vid 74 bolagsstämmor, och vi tvekar inte att göra vår röst hörd om vi tycker att det behövs göras förändringar.

Till sist, så är vi i dag lite extra tacksamma: Lannebo Sverige Plus firar 10 år och har lagom till jubileet utnämnts till Årets Sverigefond av Privata Affärer (se sidan 10)! Och samtidigt som vi tacksamt tar emot en utmärkelse som Årets Sverigefond, förklarar vi varför fonden Lannebo Europa Småbolag haft ett tufft år, läs mer på sidan 25.

Jag ser fram emot ett spännande 2019 med dig som kund och tackar för fortsatt förtroende.

MARTIN ÖQVIST, VD LANNEBO FONDER

FOTO JASMIN STORCH

»Det är själva kärnan i vår kultur – att med äkta, aktiv förvaltning göra skillnad, såväl för dig som kund som i ett större sammanhang.«

BEHÅLL FONDUTBUDET

OBS! Just nu pågår en utredning, där vi befarar att det finns en politisk vilja att dra ned fondutbudet i PPM-systemet från dagens 800, som i ett första steg ska bli cirka 570, till att man bara ska kunna välja ett fåtal. Vi välkomnar en rensning i utbudet, men att systematiskt reducera så kraftigt skulle försämra för såväl enskilda sparare som för samhället.

LANNEBO

Ordförande
Göran Espelund
Vd
Martin Öqvist
Marknad & kommunikation
Manne Bergh, Johanna Hoffstedt, Johan Kruse, Daniel Sundqvist, Emelie Wallin
Förvaltare
Philip Andreasen (förvaltar-assistent), Helen Broman (företagsanalytiker), Carsten Dehn, Hjalmar Ek, Josefine Ekedahl (förvaltar-assistent), Ulrik Ellesgaard, Charlotta Faxén, Mats Gustafsson, Karin Haraldsson, Johan Lannebo, Peter Lagerlöf, Claes Murander, Robin Nestor, Johan Nilke, Katarina Ponsbach Carlsson, Johan Ståhl, Martin Wallin
Hållbara investeringar
Maria Nordqvist
Administration
Ann-Charlott Bergman, Anna Asplund
Middle office
Eija Mutkala Lindgren
Back office
Evelina Lindstrand Wahlberg, Linda Lundberg, Lina Nilsson, Daniel Norström
Riskhantering
Fredrik Silfver, Nicole Espelund
Regelefterlevnad
Sara Dahlgren, Sebastian Åberg
Projekt- & processledning
Mattias Lindström
Kundservice
Nathalie Eriksson, Annica Johansson, Helena Lilja
IT
Per Johnson, Martin Weiger
Adress
Lannebo Fonder
Box 7854, 103 99 Stockholm
Besöksadress: Kungsgatan 5
Organisationsnummer:
556584-7042
Telefon: 08-5622 5200
Fax: 08-5622 5252
E-post:
info@lannebo.se
E-post personligen:
förnamn.efternamn@lannebo.se
Hemsida: lannebo.se

LANNEBO MAGASIN
Redaktör: Johanna Hoffstedt
Produktion: Klintberg Niléhn Media AB
Design: Jessica Ericsson
Art Director: Kai Ristilä
Skribenter: Pontus Dahlman, Johanna Hoffstedt, Henrik Huldtschiner, Jonas Malmberg, Linda Newnam, Märten Niléhn, Johan Widmark
Fotografer:
Emil Fagander, Andreas von Gegerfelt, Andreas Lundberg, Fredrik Stehn, Daniel Stigefelt, Jasmin Storch
Tryck: Quad

VIKTIG INFORMATION! Lannebo Magasin innehåller information om värdepappersfonder och specialfonder. De pengar du investerar i fonder kan både öka och minska i värde. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Fondsparande ska främst ses på lång sikt. Alla uppgifter om värdetillväxt lämnas utan hänsyn tagen till inflationen. Vi rekommenderar dig att ta del av fondernas informationsbroschyrer och faktablad som finns på hemsidan eller kan rekvideras från vår kundservice. Notera också att olika fonder har olika risknivåer. Observera att Lannebo Fonder AB inte utarbetar investeringsrekommendationer. Information om bolagets förvaldade fonder i denna tidskrift ska inte ses som annat än redogörelser över fondernas handelsaktiviteter och innehav.

TECH-BRANSCHEN

Nya visioner

2018 blev turbulent med handelskrig, räntehöjningar och brexit – men också framgångsrikt för Lannebo Vision. Förvaltaren Johan Nilke sammanfattar – och blickar framåt.

TEXT MÅRTEN NILÉHN

BILD SHUTTERSTOCK

I höstas gungade det till på marknaden, hur har det påverkat Lannebo Vision?

»Teknikdriven tillväxt drabbades hårt efter september när investerare skiftade till mer defensiva innehav. Fonden var trots det upp på året och lägre värderingar ger nu nya möjligheter i flera intressanta bolag.«

Är det någon bransch eller marknad som har överraskat extra positivt?

»Molntjänster både i form av mjukvara för företag och lagring av data har haft en väldigt stark utveckling under året. Fler och fler företag ser skal fördelarna med att inte lagra eller köra sin mjukvara på egna servrar.«

Vad ska vi hålla ögonen på?

»Datasäkerhet är och kommer vara ett viktigt område framöver. Värderingarna

inom halvledarsektorn har också kommit ner till låga nivåer. Samtidigt finns det underliggande strukturell tillväxt för vissa av dessa bolag inom bland annat datacenter, självkörande bilar, 5G mobilnät och Internet of Things (IoT). Går vi inte in i en djup recession kan det vara värt att titta på dessa bolag.«

Och hur tror du marknaden och Lannebo Vision utvecklas?

»Då vi befinner oss mitt i en teknisk revolution där investeringar i digitalisering är nödvändiga för att bolag ska överleva så tror jag fortsatt på en positiv utveckling för teknikdriven tillväxt. Samtidigt får vi vänja oss vid en försiktigare inställning till värderingar och det blir än viktigare med ett aktivt aktieurval, därför tror jag på en långsiktigt god utveckling för Lannebo Vision.«

FOTO DANIEL STIGEFELT

JOHAN NILKE

Titel: Förvaltare för Lannebo Vision.
Karriär: SEB och senast Öhman Fonder som förvaltare av fonderna Global Growth och Global Sustainable Brands och tech-investeringar under åren 2007–2018.

LANNEBO VISION

Lannebo Vision är en aktivt förvaldat aktiefond som investerar globalt i bolag som kännetecknas av teknikdriven tillväxt. I fokus är branscher som till exempel teknologi, telekom och hälsa.

Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

»Trots höstens turbulens var fonden upp på året och lägre värderingar ger nu nya möjligheter i flera intressanta bolag.«

SMART

Kontobesked med Kivra

Nu skickar vi kontobesked digitalt genom Kivra – en tjänst för säker digital post från företag och myndigheter. Det tar mindre än en minut att skaffa Kivra, och allt du behöver är ett mobilt bank-ID. Snabbt, smidigt, sorterat och säkert. Följ anvisningarna på kivra.se för att komma igång med din digitala post.

Lannebo Sverige Plus fyllde 10 år i december och utsågs dessutom till Årets Sverigefond av Privata Affärer.

UTMÄRKELSE

Lannebo vinner igen

Inte nog med att Lannebo Sverige Plus fyllde 10 år och visade högst avkastning bland Sverigefonder under perioden – den utsågs dessutom till Årets Sverigefond 2018 av Privata Affärer.

»Vi är tacksamma för utmärkelsen som är ett kvitto på att vår strategi med lika delar djuplodande kunskap om bolagen och värdeinriktad aktieanalys verkligen lönar sig«, säger förvaltarna Martin Wallin och Robin Nestor.

Och nog lever fonden upp till sitt namn: Sverige Plus – när fonden fyllde 10 år den 11 december 2018 hade den högst avkastning bland Sverigefonder på Morningstar: 382 procent! (jämförelseindex SIXPRX 274 procent under perioden 20081211–20181211)

Läs mer om Lannebo Sverige Plus på sidorna 10–11.

Charlotta Faxén, förvaltare.

Johan Kruse, tredje partsdistribution.

FOTO EMIL FAGANDER

UTVECKLING

Speeddejting

Lannebos medarbetare uppdaterar varandra med speeddejting.

Hur fungerar speeddejting-konceptet på Lannebo?

Charlotta Faxén (förvaltare):
»Vi samlas en gång i månaden. Då träffar alla förvaltarteams medarbetarna på marknadsavdelningen i effektiva 10-minutersmöten. Det tar drygt två timmar att gå igenom alla, men det är välinvesterad tid.«

Vad är det bästa med speeddejting?

Johan Kruse (tredjepartsdistribution): »Jag reser mycket i jobbet, säkert fyra dagar i veckan så för mig är det ett fantastiskt sätt att hålla mig ajour med vad som händer här på firman när jag inte är på kontoret. På mötena går vi igenom utvecklingen i fonderna och förvaltarna ringar in de viktigaste händelserna.«

CF: »Allt blir så mycket lättare och mer otvunget när man pratar med varandra. Ett samtal ger plats för nyanser och framåtriktade idéer som inte ryms i en skriven månadsrapport. Dessutom är det bra att de bara är tio minuter långa. Det tvingar en verkligen att vara konkret och koncentrera

sig på att få fram det viktigaste, det som borde intressera andelsägarna mest.«

Men det är väl också en utmärkt omvärldskoll?

JK: »Eftersom jag träffar många kunder blir jag som ett extra öra mellan förvaltarna och marknaden. Tack vare speeddejtingen kan jag ge utförliga svar på kundernas frågor kring fondernas utveckling. Och vice versa kan jag förhoppningsvis ge förvaltarna en bra bild av kundernas frågor.«

Vanligaste frågan?

JK: »Jag får alltid frågor om marknadsläget från våra slutkunder som jag vidarebefordrar till förvaltarna. Men många är också nyfikna på hur vi jobbar, som till exempel att våra förvaltare arbetar väldigt nära de investerade bolagen. Det tycker alla är intressant.«

CF: »För mig som förvaltar blandfonder är frågan om andelen aktier kontra företagsobligationer alltid central. Den engagerar lika mycket bland våra slutkunder som internt på bolaget.«

4 X ENGAGEMANG

Social brobyggare

Goodsport skapar trygga mötesplatser med hjälp av idrott.

Stiftelsen Goodsport tar idrotten till hjälp för att skapa en tryggare framtid.

»Många vill starta projekt med idrott och integration men vet inte hur. Och där kommer vi in. Tar fram metoder, modeller och utbildar och validerar ledare för att hjälpa föreningar att komma igång och starta projekt«, säger Goodsports vd Patrik Asplund.

»Det handlar om att skapa trygga mötesplatser för ungdomar i socialt utsatta områden över hela landet, med idrottsaktiviteter ofta på kvällstid eller nattetid.«

Oj, nattetid, vad hittar ni på då?

»Nattfotboll! Den hålls under fredags- och lördagskvällar för att öka den fysiska aktiviteten för unga, skapa gemenskap och förebygga och motverka problem som ofta finns i de här områdena, där många har en stark känsla av utanförskap och brist på framtidstro. Steg två är att ungdomarna kan få mentorer som kan inspirera dem och hjälpa dem framåt i samhället. Det kan vara till exempel jurister eller poliser.«

Vilka fler broar bygger Goodsport?

»Vi har också Skolträffen, där ungdomar från annars skilda socioekonomiska områden möter varandra i olika aktiviteter, till exempel har ungdomar från Rinkeby och Östermalm träffats. Det har visat sig att ungefär 90 procent aldrig tidigare satt en fot i de andras områden.«

Vad betyder Lannebos ekonomiska bidrag?

»Det är sådana bidragspengar som går direkt till verksamheten som gör våra aktiviteter möjliga. Jag tycker att det är fantastiskt att ett företag som Lannebo Fonder är med och bidrar direkt till samhället på det här sättet. Det gör skillnad på riktigt.«

Läs mer på goodsport.se

FOTO GOODSPO

... och tre andra organisationer som Lannebo stöder

Mind. Ideell förening som arbetar för psykisk hälsa och stöder människor i kris genom att erbjuda medmänskligt stöd, sprida kunskap och bilda opinion.

Ersta Diakoni. Lannebo arbetar med två utvalda enheter inom Ersta Diakoni: Ersta Fristad, ett skyddat boende för kvinnor och barn utsatta för våld i en nära relation, och Vändpunkten,

landets första verksamhet för anhöriga till personer med beroendesjukdom.

Mitt Liv. Organisationen grundades 2008 av Sofia Appelgren. Året därpå utvecklades mentorprogrammet Mitt Livs Chans för att ge nyanlända akademiker lättare möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

FOTO FREDRIK STEHN

PÅVERKAN

Att äga med ansvar

Mats Gustafsson är ägaransvarig på Lannebo med uppgift att bevaka fondspararnas intressen.

1 Hur ser uppdraget ut gentemot alla fondsparare?

»Ägarstyrning bygger på vårt uppdrag att tillvarata fondspararnas intressen. Som enskild sparare är det omöjligt att utöva inflytande, därför ligger det på oss som fondbolag att göra det åt dem. Lannebo har ända sedan starten varit en ansvarstagande ägare och vi har suttit med i valberedningar sedan 2004. Det är en skyldighet och ett privilegium.«

2 Vad innebär det i realiteten?

»Lannebo har en plats i ungefär 30 valberedningar i bolag där vi tillhör de större ägarna. Genom valberedningarna lägger vi fram förslag till styrelse om

arvoden och annat som hör till årsstämman. Posten i valberedningen bemannas huvudsakligen av den förvaltare som valt att investera i bolaget. För oss är ägararbetet en integrerad del av förvaltningen.«

3 Vilka utmaningar stöter ni på i bolagen?

»Vi försöker att inte göra det så svårt. Det handlar om att säga vad man tycker baserat på god insikt i företaget i fråga. Det blir möjligt genom att Lannebos representanter i valberedningarna med några få undantag är förvaltare. Och i och med att vi förvaltare sparar i våra egna fonder blir vi något av en »institution av kött och blod«.

NÄRVARO

Vi bevakar dina intressen!

Valberedningar är ett viktigt sätt för Lannebo att kunna påverka. Under 2018 medverkade vi i valberedningar i följande bolag:

AddLife	Latour
Addnode	Lindab
Addtech	Nederman
Alimak	Net Insight
Ambea	New Wave
Beijer Ref	Nobia
Bonava	Nolato
Bravida Holding	Recipharm
Bufab	Rejlers
Bulten	Securitas
Christian Berner	Semcon
Tech Trade	Stille
Concentric	Tele2
Elanders	Thule
Exel Composites	Trelleborg
Fagerhult	VBG
HiQ	Vitrolife
Intrum	

»*Bolagsstämman är högsta beslutande organ, där aktieägare har rätt att utöva sitt inflytande och göra sin röst hörd. Vår huvudprincip är att delta i bolagsstämmor där vi är stora aktieägare och vi röstar på bolagsstämmor i närmare 40 procent av våra innehav.*«

– Mats Gustafsson, ägaransvarig Lannebo.

LANNEBO FONDER FÖRETRÄDDE SINA ANDELSÄGARE GENOM DELTAGANDE VID FÖLJANDE BOLAGSSTÄMMOR UNDER 2018:

Absolent Group • AddLife • Addnode • Addtech B • Alimak • Ambea • Arrow Global Group • Asetek • Bahnhof • Beijer Alma • Beijer Ref • Bergman & Beving • Bonava • Boule Diagnostics • Bravida Holding • Brdr. Hartmann • BTS Group • Bufab • Bulten • Castellum • Christian Berner Tech Trade • Concentric • Dometic Group • Duni • Elanders • Exel Composites • F-Secure • Fagerhult • Greencore Group • Handicare Group • Hanza • HiQ International • HMS Networks • Holmen • Huhtamäki • Humana • Husqvarna • Intrum • Kambi • Kindred • Kitron • Kopparbergs Bryggeri • Lagercrantz Group B • Lindab • Malmbergs Elektriska • Micro Systemation • MTG • NCC • Nederman • Net Insight • NetEnt • New Wave • NGS Group • Nobia • Nolato • OEM International • Paradox Interactive • RaySearch • Recipharm • Rejlers • RTX • SBanken • Securitas • Semcon • Skanska • SP Group • Stille • Sweco • Swedish Orphan Biovitrum • Systemair • Tele2 • Terveystalo • Thule Group • Tikurila • Tomra Systems • Trelleborg • VBG Group • Vitrolife

Möjlighet att påverka

Hållbara företag är bra för miljön och samhället – och ofta mer lönsamma. Maria Nordqvist, hållbarhetsansvarig på Lannebo, berättar om ett disciplinerat arbetssätt, branschens utmaningar och hur man pushar bolagen i rätt riktning.

TEXT HENRIK HULDSCHINER
FOTO ANDREAS VON GEGERFELT

Maria Nordqvist blickar framåt. Hur hållbara är dagens företag och deras produkter över tid? En nyckelfråga för Lannebo.

Det finns i dag ingen större fråga än hur vi ska lösa klimatkrisen och skapa en mer hållbar värld. Hur kan fondbranschen göra skillnad?

»Vi kan bidra genom att allokera kapital till hållbara bolag och vara en ansvarsfull ägare. Men en utmaning är att det är svårt att mäta hur företagen praktiskt arbetar med hållbarhet. Nyligen var jag och två av våra förvaltare i London och träffade flera ledande brittiska fondbolag för att diskutera »best practice« inom hållbarhet. Det visade sig att de brottas med samma frågor som vi när det kommer till verifiering av hållbarhet i bolagen. Det är enklare att förstå och räkna på finansiella mått som EBITDA eller vinst per aktie, men betydligt svårare att mäta hållbarhet. De hållbarhets-siffror som tas fram av bolagen beräknas olika och granskas inte av revisorerna på samma sätt som den finansiella informationen.«

Borde inte detta vara högprioriterat?

»Jo, absolut, och som tur är går utvecklingen snabbt framåt. Ett exempel är Europakommissionens arbete med att ta fram standarder för hela marknaden kring hållbarhet. Detta är något vi och våra branschkollegor välkomnar och bevakar.«

»I cirka 80 bolag är Lannebo bland de tio största ägarna och har en direkt möjlighet att påverka och förändra.«

VERKTYG FÖR HÅLLBARHET

Lannebos förvaltare gör hållbarhetsanalyser tillsammans med Maria Nordqvist på samtliga innehav i fonderna. Under 2018 gjordes över 300 sådana analyser. I det arbetet går Lannebo igenom ett 50-tal punkter, som omfattar allt från miljö- och klimatfrågor till hur bolagen hanterar mångfalds-, affärsetiks- och jämställdhetsfrågor.

Vad är ett hållbart företag för Lannebo?

»Det bedömer vi utifrån en rad olika parametrar. Den första frågan vi ställer oss är huruvida det i framtiden kommer finnas en efterfrågan på bolagets produkter, med den omställning världen är inne i. Den andra frågan är huruvida det är just det här bolaget som kommer att leverera produkten i framtiden, det vill säga om den produceras på ett långsiktigt hållbart och konkurrensmässigt sätt. Sedan behöver vi se att bolagen har kontroll på sin verksamhet och är riskmedvetna, till exempel att de genomför livscykelanalyser, anpassar materialval i produkterna, minskar sin klimatpåverkan och är en god samhällsmedborgare.«

Hur stort inflytande har vi vanliga konsumenterna på denna utveckling?

»Stort, företagen finns ju på grund av efterfrågan på deras produkter. I takt med kundernas ökade medvetenhet inom hållbarhet ställs

det högre krav på företagen. Positivt är att det i näringslivet i dag finns en helt annan uppslutning kring hållbarhet, såväl i stort som smått. I Storbritannien exempelvis har det sedan ett tag diskuterats att införa pantsystem på PET-flaskor såsom vi har i Sverige. Detta är någonting som stora dryckestillverkare har varit emot, tills nyligen när livsmedelskedjan Tesco gick i bränschen och införde ett eget pantsystem. Tesco meddelade att de företag som inte anpassar sig åker ut och då blev det fart på dryckestillverkarna.«

Du nämnde livscykelanalyser som en viktig fråga för Lannebo att driva. Kan du ge ett exempel på hur en sådan fungerar?

»För en tid sedan träffade jag och vår förvaltningschef det finska förpackningsföretaget Huhtamäki där vi bland annat diskuterade livscykelanalyserna de gör för att underlätta för sina kunder att göra miljömedvetna val vid orderläggningen. Deras modeller är imponerande och tar hänsyn till i vilket land produkten kommer förbrukas och visar att det mest hållbara

»Förvaltarna gör genomgripande hållbarhetsanalyser på alla innehav i fonderna.«

MARIA NORDQVIST

Gör: Hållbarhetsansvarig på Lannebo Fonder.
Utbildning: Magisterexamen i finansiell ekonomi.
Förebild: Hans Rosling – för förmågan han hade att med sin statistik göra stora världsfrågor begripliga.
Att arbeta på Lannebo: »Jag inspireras varje dag av kraften vi uppnår när vi samarbetar. I min värld är äkta aktiv förvaltning den bästa förutsättningen för att långsiktigt lyckas med hållbara investeringar.«

materialvalet för exempelvis en pappersmugg beror på om den hamnar på en soptipp eller i ett förbränningsverk. Livscykelanalyser är svåra att göra och långt ifrån alla bolag gör dem men det är något vi brukar efterfråga av bolagen när vi träffar dem.«

På vilket sätt sticker Lannebos hållbarhetsarbete ut från andra fondbolags?

»Hos oss är det förvaltarna som gör hållbarhetsanalysen med input från hållbarhetsexperten. Många av bolagen vi investerar i är mindre till storleken och har således inte så mycket publik information kring sitt hållbarhetsarbete. Där blir det ännu viktigare för förvaltaren att fördjupa sig i bolagen för att verkligen förstå hur de arbetar. Det är förvaltarna som måste ha all information i investeringsbesluten och kunna bolagen utan och innan. Det är också alltid förvaltarna som, tillsammans med mig, har hållbarhetsmöten med bolagen. Det senaste året har vi strukturerat upp arbetet ytterligare och förvaltarna gör nu genomgripande hållbarhetsanalyser på alla innehav i fonderna.«

Och då talar vi inte bara om miljön och klimatet?

»Nej, social och ekonomisk hållbarhet är minst lika viktigt. Vi har ett 50-tal punkter som vi går igenom per företag, allt från mångfalds-, till affäretiks- och jämställdhetsfrågor.«

Upplever du att företagen lyssnar på er och att ni kan påverka dem?

»I allra högsta grad. I cirka 80 bolag är vi bland de tio största ägarna och har en direkt påverkansmöjlighet. Jag och förvaltarna träffar regelbundet bolagen där vi är investerade och diskuterar hållbarhetsfrågor med ledningsgrupperna. I höstas träffade vi exempelvis telekombolagen Telia och Tele2, för att bland annat diskutera personlig integritet och cyber security. Men mest fokuserar vi på mindre bolag, för det är där vi är en större ägare och kan göra störst skillnad. Många mindre bolag har inte kommit lika långt i sitt hållbarhetsarbete som de större och de saknar resurser att dokumentera sina insatser. Då gäller det att träffa och prata med bolagen för att förstå vad de gör, hur de gör det och varför de gör det. Vi försöker inte komma med så mycket pekpinna utan mer pusha dem i rätt riktning och vara ett bollplank till den framtida hållbarhetsstrategin.«

Men det är inte bara av välvilja ni gör det här?

»Nej, vi är övertygade om att hållbart är lika med lönsamt. Vi ser att bolag med långsiktigt hållbara affärsmodeller är de bolag som är bäst rustade att leverera avkastning över tid. Det visar också flera studier som gjorts på området. Men det handlar också om ett ansvarstagande i vår roll som stor ägare i många bolag. Det är alltid bättre att det finns ägare med tydliga krav på bolagen.«

Hur ser ni på svartlistning av bolag eller hela sektorer?

»Vi tycker inte att det är ett optimalt sätt. Genom vår grundliga investeringsanalys sällas ändå de »dåliga« bolagen bort automatiskt. Det viktiga för oss är de bolag som faktiskt finns i fonderna. Med dessa bolag har förvaltarna och jag en kontinuerlig dialog kring förbättringsåtgärder för att investeringarna ska bli så bra som möjligt för våra kunder. Lannebo är inte investerad i stålbolag men jag kan ta det som ett exempel. Stålbolag släpper ut stora mängder koldioxid i produktionen och i en fond som vill minimera sitt koldioxidavtryck skulle stålbolag få rött ljus. Men vårt samhälle behöver stål så det kommer fortsätta produceras i framtiden och då blir det viktiga att stålproducenterna agerar för att minska sin klimatpåverkan. Vi tycker att det är bättre att ansvarsfulla investerare axlar det ägaransvaret.«

Berätta om ett fall där ni sålt av ett innehav på grund av bristande hållbarhet?

»Det händer väldigt sällan. Men ett undantag var Danske Bank i våras. Detaljerna som framkom om deras estniska verksamhet, där syste-

»Mitt arbete handlar mycket om riskminimering. Jag avskyr negativa överraskningar!«

matisk penningtvätt kan ha skett, gjorde att vi ansåg att investeringen blev för riskfylld och vi valde att sälja av våra innehav. Att vi har så få fall där vi måste agera ser jag som ett tecken på att vår investeringsprocess fungerar som den ska.«

... hur menar du då?

»Det är lite som att vi i fjol var med och röstade på ett 80-tal bolagsstämmor, och vi röstade endast nej till ett förslag i ett bolag. Att vi inte har röstat nej till fler förslag – beror det på att vi inte är en ansvarsfull ägare? Nej, det beror på att vi noggrant har valt bolag utifrån ledningens strategi och affärsmodell och då blir det inte många negativa överraskningar på stämmorna. Och har vi synpunkter så tar vi dem med bolagen i ett tidigare skede, vi väntar inte till bolagsstämman.«

MER OM HÅLLBARHET

Lannebo lanserar en renodlad hållbarhetsfond! Läs mer på sidan 17.

Bilderna är tagna på Hotel At Six i Stockholm. Tack!

»I alla våra fonder och investeringsbeslut finns ett inkluderat hållbarhetstänk.«

Martin Wallin och Robin Nestor förvaltar Lannebo Sverige Plus.

Från finanskris till Årets Sverigefond! Förvaltarna Martin Wallin och Robin Nestor berättar om en spännande resa med Lannebo Sverige Plus.

TEXT JONAS MALMBORG
FOTO ANDREAS LUNDBERG

Tio år och prisbelönt avkastning

Lannebo Sverige Plus har ökat sitt värde med 382 procent sedan starten. (Jämförelseindex SIXPRX 274 procent under perioden 20081211-20181211.)

Fondens utveckling under de här tio åren har varit fantastisk. Berätta!

»Sedan starten i december 2008 har Lannebo Sverige Plus ökat sitt värde med 382 procent (jämförelseindex SIXPRX +274 procent under perioden 20081211-20181211). Det är en väldigt bra värdeutveckling. Ett nästan tredubblat kapital på tio år och en genomsnittlig avkastning på runt 17 procent om året är starka siffror. Samtidigt ska man komma ihåg att fonden inte alltid gått bra. Allt har inte utvecklats precis så som vi har tänkt oss. Vi har gjort mycket rätt, men också en del fel. Men i det långa perspektivet är vi nöjda.«

Vad är förklaringen till de starka siffrorna?

»Att vi formulerat en placeringsstrategi som vi sedan hållit oss till, även när omgivningen ifrågasatt och varit kritiska till vad vi håller på med. Vår uppgift är att identifiera aktier med god avkastning över tid till en rimlig risknivå. Om vi ska lyckas med det krävs det att vi vågar gå mot strömmen och litar till vår analys. Aktiemarknaden är inte rationell utan präglas av flockmentalitet. Det är jobbigt att investera i en aktie som ingen annan tror på, men det är också i de lägena som vi kan göra de bästa affärerna.«

»Det är jobbigt att investera i en aktie som ingen annan tror på, men det är också i de lägena som vi kan göra de bästa affärerna.«

Men även i framgångssagor finns det ju motgångar – vad har varit värst?

»I det stora perspektivet tycker jag att utvecklingen där det passivt förvaltade kapitalet som indexfonder och robotförvaltare får allt mer inflytande är djupt oroande. Det riskerar att förstöra prissättningen på aktier och skapa destruktiva marknadsrörelser. I det enskilda fallet så var utvecklingen i Eltel, där fonden var storägare, väldigt jobbig. Där blev vi grundlurade och stora värden gick förlorade.«

Vad är ni mest stolta över sedan 2008?

»Först och främst är vi stolta över att vi lyckats skapa en hög avkastning genom att placera i en så pass säker tillgång som svenska och till viss del nordiska storbolag. Visst har det varit ett antal bra investeringar under dessa

år. Men det som känns bra för oss är att den investeringsfilosofi som vi jobbar efter fungerat väl sett över en längre tidsperiod.«

Finns det alltid köpvärda svenska aktier?

»Ja, i princip. Det finns fantastiska svenska företag men det är inte alltid deras aktier är köpvärda, det gäller att göra skillnad på bolag och aktie. Givetvis vill vi äga så bra bolag som möjligt men det är viktigt att värderingen är attraktiv. Om vi inte är nogga med vilka priser vi betalar minskar avkastningspotentialen betydligt. Just nu tycker vi att det finns stora skillnader i värdering mellan de svenska större verkstadsbolagen. Nedgången i marknaden den senaste tiden har även minskat värderingsskillnaderna mellan de cykliska och mer stabila bolagen.«

Er fond utsågs nyligen till marknadens bästa Sverigefond 2018 av Privata Affärer – hur känns det?

»Det är så klart kul och ett tydligt kvitto på att vi gör rätt. Men utmärkelser i all ära – det viktigaste är ju att vi lyckas leverera en god avkastning åt alla de människor som investerat sina besparingar eller sitt premiepensionskapital i Lannebo Sverige Plus.«

Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

10 ÅR MED LANNEBO SVERIGE PLUS

2009 SWEDBANK OCH BALTIKUM
Under fondens första år sprider sig den amerikanska finanskrisen till Europa och Sverige. Lannebo ser bortom domedagsprofetierna och köper Swedbankaktier på bottenivå.

2010 VOLVOS FÖRBÄTTRINGSARBETE
Lastbilstillverkaren drabbas hårt av nedgången i efterfrågan från Europa och USA. Fonden ökar sitt innehav i bolaget eftersom förvaltarna bedömer att interna åtgärder över tid bör leda till stabilare och högre vinster i företaget.

2011 KRIS I EUROLAND
EU går in i en recession. Flera investerare tror på en grekisk statsbankrott och totalt haveri för euron men på Lannebo viker

man aldrig från övertygelsen att Tyskland kommer att rädda den europeiska ekonomin.

2012 OMSTÖPNINGEN AV NOKIA
Efter mångåriga problem med sin mobiltelefonverksamhet är Nokia krisvärderat på börserna. Marknaden bortser från att bolagets övriga verksamheter har stor potential. Fonden köper aktier och får senare en god värdeutveckling när Nokia fokuserar sin verksamhet till nätverksutrustning.

2013 BRA BÖRSÅR DÅR SOBI STIGER KRAFTIGT
Börserna och Lannebo Sverige Plus utvecklas mycket väl för helåret. Fonden stiger 28,2 procent där innehavet i SOBI bidrar. Bolaget presenterar lyckosamma studier gällande preparaten inom blodårssjuka.

2014 BLANKNING OCH FÖRSÄLJNING
Börskurserna stiger för Atlas Copco, Electrolux, Handelsbanken och Danske Bank. Lannebo tar hem vinsten i samtliga fyra bolag och tjänar ytterligare pengar på att blanka Elekta och Kinneviks aktier.

2015 UPPDELNINGEN AV SCA
På Stockholmsbörsen har man under lång tid spekulerat i en uppdelning av skogsjätten SCA. Lannebo är en av de aktieägare som gynnas när aktiekursen stiger på förhoppningar om en värdeskapande avknoppning av hygienbolaget Essity.

2016 INDUSTRIERNA IMPONERAR
De stora ekonomierna i Europa går starkt, liksom flera av de namnkunniga bolagen på Stockholmsbörsen. Lannebo kan se tillbaka på

ett år av hög avkastning i bolag som Atlas Copco, Sandvik, SKF och Saab.

2017 TELIA EFTER UZBEKISTAN
På en högt värderad börs ser förvaltarna potential i Telia efter att bolaget valt en nordisk strategi och avvecklar sina problemtyngda verksamheter i Eurasien.

2018 H&M:S DIGITALA UTMANING
Ett av Sveriges största bolag omvärderas från en expansiv, global modekedja till en mogen jätte med digitala utmaningar. Förvaltarna håller fast vid sin grundanalys. Företagets utmaningar är hanterbara och de åtgärder som bolaget arbetar med bör förbättra företagets konkurrenskraft.

Nio hållbara fördelar

Manne Bergh, ansvarig för institutionell försäljning, ringar in nio viktiga faktorer i Lannebos aktiva förvaltning som gör skillnad.

TEXT JONAS MALMBORG

MANNE BERGH

Gör på Lannebo: Manne arbetar som ansvarig för institutionell försäljning sedan 2015. Dessförinnan var han bland annat produktspecialist med försäljningsansvar på Max Matthiessens fondbolag Navigera.

Utbildning: Ekonomie magisterexamen vid Stockholms universitet samt CFA (Chartered Financial Analyst).

1 Gedigen analys

»Vi investerar andra människors pengar och med det kommer ett stort ansvar. Till grund för alla våra beslut – oavsett om vi bestämmer oss för att göra en investering, behålla en aktie eller avstå en investering – ligger en fundamental bolagsanalys. Det räcker inte med att värdera en aktie. Vi granskar bolagets räkenskaper, prognoser och värdering. Samtidigt analyserar vi bolagets affärsmodell, marknadsposition, konkurrenter, med mera. Utöver det, för att skapa oss en så heltäckande bild som möjligt analyserar vi även bolagets hållbarhetsarbete som bland annat innefattar arbetsvillkor, miljöfrågor, affärsetik och riskhantering. Ju mer information vi inkluderar i bolagsanalysen desto bättre investeringsbeslut kan vi fatta.«

2 Oberoende

»Lannebo ägs inte av någon bank eller försäkringsbolag. De sparare, arbetsgivare, fackförbund, myndigheter och stiftelser som investerar i våra fonder har gjort ett aktivt val när de valt oss. Det ställer höga krav på att vi levererar värdetillväxt och att vi gör det på ett ansvarsfullt sätt. Våra kunder förväntar sig att vi är en ansvarsfull ägare som lever upp till högt uppställda krav. Det gör vi och därför har vi också ett stort förtroende bland både de bolag vi investerar i och de kunder vi förvaltar pengar åt.«

3 Risken i fokus

»På Lannebo lägger vi ned stora resurser på att identifiera och analysera risker. Våra förvaltare och analytiker nöjer sig inte med att sitta framför data-skärmarna och läsa rapporter. De är ute på fältet och träffar bolagen vi investerar i. En viktig del i arbetet är också att gå igenom de cirka 50 hållbarhetsfrågor som vi har identifierat som centrala för att bedöma ett bolags framtidsutveckling. Det ger oss en tydlig bild av hur bolagen arbetar med sina mest kritiska hållbarhetsområden. Att investera i aktier och obligationer är förknippat med finansiell risk, men det finns också operationella, legala och mediala risker att ta ställning till när vi analyserar bolag.«

»En viktig del i arbetet är att gå igenom den checklista med 50 frågor om hållbarhet som vi sätter upp med alla bolag. Det ger oss en tydlig bild av hur bolagen arbetar med miljöfrågor, arbetsrätt och mänskliga rättigheter.«

4 Kvalitet framför kvantitet

»Lannebos fonder har genomgående koncentrerade innehav. I praktiken innebär det att vi aldrig investerar i fler bolag än våra förvaltare mäktar med att bevaka och följa. Vi tar aldrig in ett bolag i fonderna enbart för att vi tycker om bolaget och gillar värderingen utan de ska också passa in i fondens sammansättning. Hellre för få innehav än för många. Våra storbolagsfonder har 20 till 30 olika innehav, medan småbolagsfonderna har 40 till 50. Med ett mindre antal innehav i fonderna blir det också möjligt för oss att granska bolagens arbete med hållbarhet djupare.«

5 Aktiva ägare

»Fondbolagen kallas ibland för det ansiktslösa kapitalet. Det stämmer inte in på Lannebo. Vi är synliga och aktiva ägare i de bolag som vi investerar i. När vi investerar fondspararnas pengar i en aktie eller obligation så inleder vi också en dialog med bolaget. Vi håller oss informerade om vad som pågår och hur affären utvecklas. Men minst lika viktigt är att vi delar med oss av vår kunskap som kan påverka bolagens hållbarhetsarbete i positiv riktning. Vi träffar bolagsledning och andra anställda och kommer med förslag på förbättringar och delar med oss av vår kompetens. Det här är också ett arbete som fördjupas över tid, ju längre vi har varit investerade i ett bolag, desto mer har vi kunnat påverka och tillföra.«

6 Alltid långsiktiga

»Hållbarhet och långsiktighet går hand i hand. Ett bolag som värnar om miljön, sina anställda, sina kunder och tar ansvar för samhället har bättre förutsättningar att skapa värde över tid för sina aktieägare än ett som bara jagar snabba vinster. Vi är extremt långsiktiga i vår förvaltning och för att vi ska investera i ett bolag kräver vi att det delar vår syn på värdeskapande och hållbarhet. Det är bolagets förmåga att skapa värde över tid som är intressant för oss, inte att utnyttja marknadens svängningar från kvartal till kvartal.«

»Det är bolagets förmåga att skapa värde över tid som är intressant för oss, inte att utnyttja marknadens svängningar från kvartal till kvartal.«

7 Vi går alltid vår egen väg

»På fondmarknaden finns det ett stort utbud av fonder som låter en robot eller algoritm välja vilka aktier eller räntor som ska köpas och säljas. Så jobbar inte vi. Alla våra investeringar baseras på ett aktivt val från våra förvaltare. Beslutet att köpa eller sälja baseras på vår grundliga analys av bolagets framtidsmöjligheter och inte beroende på bolagets andel av ett index – vi går alltid vår egen väg!«

8 Kunder med tydliga krav

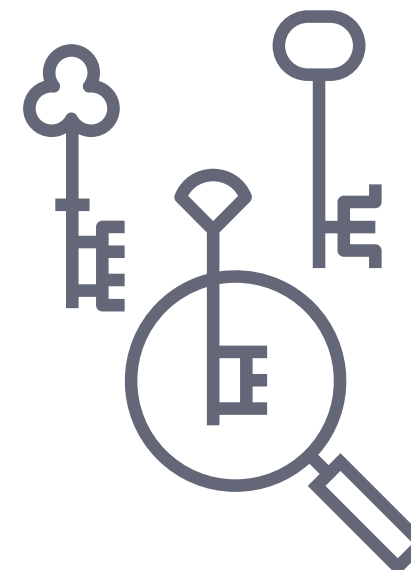
»Eftersom vi är en oberoende fondförvaltare får vi inga nya kunder per automatik. Alla våra kunder, oavsett om de är stora institutioner eller enskilda pensionssparare, har aktivt valt att investera i någon av Lannebos fonder. De förväntar sig att vi är en ansvarsfull investerare – annars lämnar de oss. Det ställer höga krav på en hållbar förvaltning som vi arbetar med varje dag för att kunna leverera vad kunderna förväntar sig.«

9 Vi vill göra skillnad

»Det största värdet vi adderar är när vi träffar bolagen och stöttar dem i deras framtida utveckling. Utöver det lägger vi ett stort värde i att vara delaktiga i utvecklingen av hållbarhet i fondbranschen. Vi har skrivit på PRI, FN:s direktiv för hållbara investeringar, är medlemmar i Swesif (Sweden's Sustainable Investment Forum) och deltar i Fondbolagens förenings arbetsgrupp för ansvarsfulla investeringar. Vi arbetar också med våra leverantörer av bolagsanalys för att få dem att inkludera hållbarhet i de finansiella analyserna. Vi vill göra skillnad på alla sätt vi kan.«

ILLUSTRATION SHUTTERSTOCK

Tänk först – handla sedan

Hur prissätter man ett bolag?
Lanneboförvaltaren Mats Gustafsson
är expert på värdeinvesteringar.

TEXT LINDA NEWNHAM
FOTO FREDRIK STEHN

»**N**är jag tog studenten excellerade jag i Excel och kunde precis »allt« om kassaflödesvärdering. Men när jag sedan började jobba och åkte ut till företag för att undersöka investeringsmöjligheter insåg jag att jag inte alltid visste vad jag skulle fråga om.«

Lanneboförvaltaren Mats Gustafsson står i en stor aula på Handelshögskolan och föreläser inför ett 70-tal studenter, där merparten är utbytesstudenter.

För Mats har detta blivit lite av en tradition. Det är femte året i rad han är inbjuden av amerikanen Kenneth Jeffrey Marshall, som har kurser i värdeinvestering på Handelshögskolan och Stanford University, och har skrivit boken *Good Stocks Cheap*.

»Få universitet har utbildning i värdeinvestering, mig veterligen finns det bara ett drygt tiotal institutioner i världen, vilket känns bisarrt med tanke på strategins goda resultat. Kanske för att det här i så hög grad handlar om sunt förnuft. Metoden är så enkel att den skrämmer bort många investerare som tycker att komplicerade uträkningar känns som en tryggare bas för beslut«, berättar Kenneth Jeffrey Marshall efter föreläsningen.

Han gillar att undervisa i Stockholm, »för här finns många proffs inom några hundra meters radie«.

»Mats är den typ av person man vill umgås

med, för du vill inte hänga med dem som får dig att känna dig som ett geni. Nej, du vill umgås med personer som Mats, som är ett strå vassare, som ifrågasätter och utmanar«, säger Kenneth i sin introduktion innan han lämnar över ordet till Lanneboförvaltaren.

I dag är exemplet det klassiska svenska belysningsföretaget Fagerhult. Mats berättar att när han utvärderar en investeringsmöjlighet så börjar han med att fråga sig om företaget går bra, och om han förstår dess verksamhet. Han funderar också på vilka som är slutkunder, alltså var pengarna kommer in.

»Jag brukar tänka på värdekedjan som en stor pipeline med pengar«, säger Mats.

Han låter studenterna vaska fram vilka Fagerhults slutkunder kan vara: Fastighetsbolag, detaljhandel, och de som ansvarar för våra offentliga utrymmen, såväl ute som inne.

»Företaget har varit en succéhistoria de fem senaste åren, vilket är bra, men för oss investerare är det intressantare om vi tror att de kan stå starka i framtiden också. Jag försöker också lista ut vilka som får del av vinsten. Är det aktieägarna eller någon annan? Det kan låta självklart, men ta fotbollslaget Juventus, är det ägarna eller Cristiano Ronaldo som får ut mest av det laget? Troligen den senare.«

»Jag brukar tänka på värdekedjan som en stor pipeline med pengar.«

Studenterna får resonera kring fördelarna med att Fagerhult fokuserar på företagsmarknaden, som Mats sedan

Upplysande undervisning!
Lannebos förvaltare
Mats Gustafsson
omgiven av studenter på
Handelshögskolan.

Så håller jag mig
uppdaterad
– MATS GUSTAFSSON TIPSAR:

Årsredovisningar, så analog är jag!

Financial Times och New York Times. Jag rör mig dagligen i svenskt näringsliv, men här får jag den internationella utblicken.

Seth Klarman är en legend till investerare, vars tankar jag inspireras av. Han säger inte mycket, men tänkvärda saker.

Gäst från verkligheten.

Mats har arbetat inom den svenska aktiemarknaden sedan mitten av 1990-talet, främst med inriktning på svenska små- och medelstora bolag. På Lannebo är han ägaransvarig men förvaltar också fonden Småbolag Select. Innan Mats kom till Lannebo förvaltrade han SEB:s svenska småbolagsfonder.

Läs mer om Fagerhult och förvaltaren Hjalmar Eks analys på sidan 22.

Investeringsmotto

Mats Gustafsson:

»Tänk först, handla sedan.«

Kenneth Jeffrey Marshall:

»Var säker på det du gör, gör det, och inget annat.« Det låter som sunt förnuft, ändå är det inte alla investerare som agerar så. Men Lannebofolket gör det, inte konstigt att Mats och jag har känt varandra i så många år.«

KENNETH JEFFREY MARSHALL

Kenneth delar sin tid mellan Sverige och USA och föreläser om värdeinvestering vid Handelshögskolan i Stockholm och på Stanford University i Kalifornien. Han har även skrivit boken *Good Stocks Cheap: Value Investing with Confidence for a Lifetime of Stock Market Outperformance*.

berättar är en dubbelt så stor marknad, att lojaliteten är större och att Ikea ensamma har 30 procent av konsumentmarknaden i Sverige. Och så frågar han studenterna om de vet vilka ägarna är.

»Det är Latour, Sveriges svar på Berkshire Hathaway. Ägarna är viktiga, alla som själva någon gång har bytt från en dålig till en bra chef förstår hur stor skillnad ledningen kan göra. Människorna bakom företaget har en enorm inverkan. Fagerhults har visat att de vågar ta steget in i framtiden. För tio år sedan stod LED för noll procent av deras försäljning, i dag 90 procent, och företaget var snabbare än konkurrenterna på att ställa om.«

Mats diskuterar eventuella svagheter med studenterna, som att företaget har en liten eftermarknadsförsäljning och att de är starka på några europeiska marknader, men har flera vita fläckar ute i Europa, som Italien och Spanien. Och eftersom det finns så många nationella regler kring belysning konstaterar Mats att de aldrig kan bli »lampornas Google«, ett världsomspännande företag.

»När man analyserar företag kan man ha en lång önskelista, men man får aldrig allt man vill.«

»Å andra sidan har de en stark historik, de har aldrig förlorat pengar. Ja, det finns mycket att gilla och vissa svagheter. När man analyserar företag kan man ha en lång önskelista, men man får aldrig allt man vill. Som investerare vill man hitta bolag som är bättre än genomsnittet, och köpa aktier till ett pris som är lägre än dess värde. Priset är vad du ser på börsskärmen, värdet är vad du får.«

... eller som nestorn Warren Buffett har sagt: det är bättre att köpa ett fantastiskt bolag till ett hyggligt pris än ett hyggligt bolag till ett fantastiskt pris.

Studenten John-Edward Olingsberg säger efter föreläsningen att han är en evig skeptiker till alla investeringsmetoder.

»Kanske är det just därför värdeinvestering passar mig. Du får fråga mig om tio år igen om jag jobbar så här«, skrattar han.

Mats tipsar studenterna om att man inte måste kunna allt om alla teorier för att bli en skicklig investerare, däremot är allmänbildning en vital egenskap.

»Fokusera på de branscher du verkligen förstår. Och ibland handlar det om att våga ha en avvikande åsikt, och stå fast vid den. För som de säger: »If you think like the average, you'll perform like the average.«

Fond i framkant

Med Lannebo Sverige Hållbar tar förvaltarna Charlotta Faxén och Peter Lagerlöf sikte på företag och produkter som bidrar till ett hållbart samhälle. **TEXT MÅRTEN NILÉHN ILLUSTRATION VALERO DOVAL**

Nu lanserar Lannebo sin första renodlade hållbarhetsfond. Vad skiljer den från det övriga fondutbudet?

»Först och främst, på Lannebo har vi ett inbyggt hållbarhetstänk i alla våra fonder och investeringsbeslut. Det finns i vårt DNA. Men vi har också sett ett behov på marknaden av en fond som helt och hållet är inriktad mot hållbara val, och där hållbarhet får en mer avgörande roll. Med Lannebo Sverige Hållbar tar vi ett steg till. Som sparare vet man direkt vad man får.«

Vilken typ av bolag är intressanta för fonden?

»I korthet tar fonden sikte på bolag vars produkter aktivt bidrar till ett mer hållbart samhälle. Det kan vara företag som arbetar med återvinning och förnybar energi, hälsosam mat och

hälsovård eller exempelvis företag som står bakom grön arkitektur och hållbart byggande. Gemensamt för företagen är att de alla ligger i framkant med hållbara lösningar.«

Vad har största utmaningen hittills varit?

»Hållbarhet är svårt att mäta. Vad ska man ta hänsyn till? Vilka sanningar gäller? Vilka företag får vara med och vilka får inte vara med? Dessa frågor har vi under en längre tid diskuterat i vårt Hållbarhetsråd. När vi bestämde oss för att i en enskild fond låta produkterna avgöra blev allt mycket enklare. Då hittar man också företagen som driver en hållbar utveckling framåt.«

Hur går urvalet till?

»För att konkretisera urvalet bland företag som gör verklig skillnad har vi identifierat tre huvudområden: före-

LANNEBO SVERIGE HÅLLBAR

Bakgrund: Fonden hette tidigare Lannebo Utdelningsfond, och var en så kallad exkluderande fond som inte investerar i branscherna: Vapen, alkohol, spel, tobak, pornografi samt fossila bränslen. I takt med ett tilltagande intresse för hållbarhet har efterfrågan på en fond med tydlig hållbarhetsinriktning ökat och därför adderar vi nu ytterligare hållbarhetskriterier. Skiftet gjordes den 20 december 2018. **Förvaltare:** Peter Lagerlöf och Charlotta Faxén.

taget ska verka för ett mer hållbart liv, ett friskare liv eller vara världsförbättrare. Vi har ett stort nätverk och förlitar oss delvis på egen screening och ett snabbt fotarbete. Här måste vi också poängtera vilken stor fördel det är med aktiv förvaltning som ju innebär att vi har en djup kunskap om våra investeringar via vårt omfattande analysarbete.«

Finns det några andra sätt att kvala in?

»Om ett bolag får högsta eller näst högsta omdöme i vår interna hållbarhetsanalys eller får toppbetyg från Sustainability, världens ledande företag för hållbarhetsfrågor, då kan det vara aktuellt med en investering även om affärsmodellen inte är helt applicerbar på våra tre huvudområden.«

Hur många företag ingår i fonden?

»Cirka 30. Merparten av investeringarna görs i Sverige, men tio procent kan göras utanför.«

Vilka är era förhoppningar med Lannebo Sverige Hållbar?

»Naturligtvis ska vi generera en konkurrenskraftig avkastning på sikt, det är en självklarhet. Men vi är också glada över att vi kan erbjuda fondspararna ett så tydligt hållbart alternativ. Behovet av bra företag som driver utvecklingen framåt mot ett hållbart samhälle blir bara större. Konsumentmakten ska inte underskattas, och det känns bra att ta chansen att medverka för en sådan utveckling.«

Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

Sprid risken!

KARIN
HARALDSSON

Gör: Fondförvaltare.
Karin förvaltar Lannebo High Yield Allocation, Lannebo Corporate Bond, Lannebo Likviditetsfond och Lannebo Komplet.

Är du intresserad av ett sparande med lite lägre risk än aktiefonder? Då ska du titta närmare på företagsobligationsfonder. Lannebos Karin Haraldsson reder ut begreppen.

TEXT JOHAN WIDMARK FOTO EMIL FAGANDER

SÅ FUNGERAR FÖRETAGS- OBLIGATIONS- FONDER

Det finns många typer av obligationsfonder, en del investerar i statsobligationer eller bostadsobligationer och andra investerar i företagsobligationer.

Statsobligationsfonder investerar i obligationer utgivna av stater vilka ofta har en hög kreditvärdighet. Däremot är ränterisken i dessa fonder högre då statsobligationer emitteras med fast ränta.

Företagsobligationsfonder investerar i företagsobligationer med hög eller låg kreditvärdighet, så kallade investment grade eller high yield-obligationer. Företagsobligationer kan ges ut med fast eller rörlig ränta.

Stiger räntan på obligationen faller den i värde och sjunker räntan stiger den i värde.

»Det fina med företagsobligationer är att även om de på kort sikt kan tappa i värde, så tar de över tiden tillbaka det tappade och man får igen det investerade beloppet (förutsatt att bolaget inte går i konkurs förstås).«

Företagsobligationsfonder brukar liknas vid en

»krockkudde« i sparandet – varför säger man så?

»Helt enkelt för att de normalt svänger mindre i värde än aktier. Därför är de också ett bra komplement till ditt sparande, inte minst om börserna går ned.«

Vilken är den vanligaste missuppfattningen med företagsobligationer?

»Man tror att de är helt riskfria, men så är det inte. Det finns en risk med alla investeringar. Men det fina med företagsobligationer är att även om de på kort sikt kan tappa i värde, så tar de över tiden tillbaka det tappade och man får igen det investerade beloppet plus kupong (den årliga räntan). Men du måste ha tålmod och räkna med en längre placeringshorisont, och bolagen vi väljer ska förstås inte gå i konkurs.«

Hur lång tid?

»För korta företagsobligationer bör placeringshorisonten vara minst ett år – för en lång tre år.«

Men varför investera i en fond, kan man inte köpa en företagsobligation direkt?

»Jodå, men det kräver stort kapital. När det handlar om en direktinvestering i en företagsobligation är lägsta placeringsbelopp oftast 1 miljon kronor. Som privatperson är det ju dumt att lägga alla ägg i samma korg, då är det bättre att köpa andelar i en fond.«

Lannebo är ett entreprenörsdrivet företag, hur märks det i det dagliga arbetet?

»Som förvaltare har man ett stort ansvar för investeringen. När vi väl identifierat ett intressant företag så träffar vi ledningen och gör en grundlig bolagsanalys. Inget lämnas åt slumpen. Det är ingen överdrift att säga att vi bokstavligen lever och andas med bolagen som vi investerar i. Men så har vi förvaltare också stor hjälp av varandra och delar hela tiden kunskaper och erfarenheter, det sitter ett enormt engagemang i väggarna.«

Kreditrisk vs ränterisk?

»Vi fokuserar på kreditrisken, alltså den risk som är kopplad till bolaget. Det är den som är avgörande. Vi spekulerar inte med ränterisken, utan försöker hålla den så låg som möjligt genom att köpa obligationer med rörlig ränta.«

Hur är den nordiska företagsobligationsmarknaden jämfört med den europeiska?

»När det gäller investeringar är inget skrivet i sten. Men en tumregel att hålla sig till är att den nordiska företagsobligationsmarknaden skiljer sig från marknaderna i Europa och USA som kan vara mer volatila. Ränterisken för företagsobligationer i Europa och USA är normalt högre då de flesta obligationer har fast ränta vilket är negativt när marknadsräntorna stiger. I Norden ges obligationer ofta ut med en rörlig ränta, vilket minskar ränterisken.«

Finns det någon skillnad mellan länderna i Norden?

»Inte på hur vi ser på obligationer, numera emitterar de flesta nordiska bolag obligationer. Däremot är det så klart skillnad mellan vilka branscher som är ledande i respektive land. Sverige är inriktat på banker, fastigheter och verkstadsbolag, Norge är mer fokuserat på transport, energi och fiske, och Finland på tyngre industri och råvaror. Det betyder att Norden som investeringsområde ger en bra diversifiering.«

Jämfört med USA och resten av Europa saknar många nordiska företag officiella kreditbetyg – hur ser du på det?

»Jag tycker det är en fördel. Vi känner bolagen som vi investerar i väldigt väl och kan då göra en intern kredit scoring i stället och behöver inte luta oss mot något kreditbetyg. Att lita på sina egna analyser kan tvärtom bidra till att öppna upp för många nya intressanta investeringsmöjligheter.«

Världen i ett vägskäl

Kommer de låga marknadsräntorna bestå? Vad händer med tillväxten? Lannebos Peter Lagerlöf ringar in några trender och avgörande skiften ur ett globalt perspektiv.

TEXT JOHAN WIDMARK

PETER LAGERLÖF

Gör: Förvaltare.
Karriär: Förvaltare på Lannebo sedan 2014. Dessförinnan Riksbanken, Finansdepartementet, Swedbank och Carnegie.
Förvaltar: Lannebo Komplet, Lannebo Mixfond, Lannebo Mixfond Offensiv, Lannebo Nordic Equities och Lannebo Sverige Hållbar.
Att jobba på Lannebo: Som förvaltare är det väldigt inspirerande att träffa ledningen för framgångsrika och välskötta bolag – något vi ofta gör i egenskap av aktiva ägare.

USA Teknikbolagen i fokus

Ekonomi i USA går på högvarv påeldad av ofinansierade skattesänkningar. Bnp-tillväxten väntas hamna kring tre procent i år, vilket är den högsta sedan 2015, och arbetslösheten är den lägsta på 50 år. Samtidigt stiger lönerna, men om tillväxten dämpas är det osannolikt att Federal Reserve kommer att höja räntan så mycket 2019. Enligt Fed ligger en neutral ränta runt tre procent, vilket inte är långt från dagens 2,5 procent. Den största risken är om inflationen oväntat tar fart och Fed skulle tvingas till kraftiga räntehöjningar. Det skulle kunna utlösa en krasch.

Den stora trenden har varit de framgångsrika amerikanska teknologibolagens framfart där FAANG* blivit ett begrepp. Sedan i somras har dock Nasdaq gått sämre än bredare börsindex som S&P 500, och frågan är om detta trendskifte är bestående. Om räntorna skulle fortsätta stiga i USA så ska högt värderade bolag, åtminstone teoretiskt, ta mer stryk än lågt värderade bolag.

* FAANG är en akronym för fem av USA-börsens mest populära teknikaktier: Facebook, Apple, Amazon, Netflix och Google.

»Den stora trenden har varit de framgångsrika teknologibolagens framfart.«

NORDEN De positiva drivkrafterna överväger

De nordiska länderna är exportberoende och det som dominerar på de finansiella marknaderna just nu är oro för den globala konjunkturen. Ur det perspektivet är det logiskt att det framförallt är cykliska bolag som fått stryk på de nordiska aktiemarknaderna. (Trots bättre tillväxt än övriga Europa så har produktivitetsförbättringen i Norden varit svag.) I närtid kommer utvecklingen på aktiemarkna-

den avgöras av om vi går in en global lågkonjunktur redan 2019, möjligen triggad av en fördjupad handelskonflikt. Blir det så kommer börsen gå ned ytterligare.

Vi räknar dock med att det finns tillräckligt många positiva drivkrafter i världsekonomin så att en lågkonjunktur ska kunna undvikas. Det bör ge stöd till de nordiska börserna framöver.

»Det är dock svårt att se något slut på den pågående handelskonflikten med USA, vilken är den största risken ur ett investerarperspektiv.«

EUROPA Den låga räntan består – troligen!

Den kraftiga försvagningen av konjunkturen i Europa har varit den största besvikelsen i världsekonomin 2018. Nu är frågan om svagheten beror på tillfälliga faktorer eller om EU är på väg mot recession.

Försvagningen under 2018 beror delvis på tillfälliga faktorer, bland annat osäkerheten kring brexitavtalet och att bilproduktionen i Europa har tagit en rejäl smäll som man bör komma tillrätta med nästa år. Det är dock svårt att se något slut på den

pågående handelskonflikten med USA, vilken är den största risken ur ett investerarperspektiv. Även situationen för den skuldsatta italienska staten är en riskfaktor.

Vi tror inte att ekonomin går mot en recession utan snarare en period med tillväxt, vilken brukar uppskattas till knappt två procent. Om det händer är det inte troligt att ECB höjer räntan 2019 och därmed skulle nuvarande lågräntemiljö bestå ytterligare minst ett år.

»Vår bedömning är att Kina kommer att växa klart långsammare de tio kommande åren.«

BONUS: För dig som är intresserad av Norden!

Som investerare i vår nya fond Nordic Equities får du en större bredd än i en Sverigefond. Den svenska börsen domineras av verkstadsbolag, medan den norska börsen domineras av oljebolag och laxproducenter. I Danmark är läkemedel, vindkraft och jordbruksprodukter stora industrier, medan skog- och stålindustri är stora i Finland. Många av dessa sektorer har olika konjunkturcykler, vilket man kan utnyttja som investerare.

Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

ASIEN Investeringarna har bromsat in

I Asien kretsar det mesta kring Kina. Fortsätter Kina att växa med sina sex procent per år kommer allt vara frid och fröjd. Men skulderna i ekonomin har ökat i en oroande takt. Om skuldbubblan spricker kommer det bli ett helt annat scenario. Detta är den främsta risken mot Asien och världsekonomin.

Att bedöma när bubblan ska spricka är omöjligt, inte minst för att det råder så begränsad insyn i de myndigheter och finansiella institutioner som styr kreditgivningen.

Vår bedömning är att Kina kommer att växa klart långsammare de tio kommande åren. Investeringarna har bromsat in till låga ensiffriga tillväxttal. I det korta perspektivet påverkas Kina av handelskonflikten med USA. Det finns ett ömsesidigt ekonomiskt beroende länderna emellan så förr eller senare kommer man sannolikt gräva ned stridsyxorna, men det kan dröja.

En lysande idé

Hjalmar Ek, som tillsammans med Johan Ståhl och Mats Gustafsson förvaltar fonderna Lannebo Småbolag respektive Lannebo Småbolag Select, har fem skäl till varför Fagerhult är en aktie som han långsiktigt gillar att ha i portföljen.

TEXT JONAS MALMBORG FOTO EMIL FAGANDER

1 Smarta produkter

»Allting börjar med produkterna. Belysningsbranschen genomgår ett stort tekniskifte när den energikrävande glödlampstekniken fasas ut till förmån för den energieffektiva LED-tekniken. Fagerhult gynnas av denna omställning där energieffektivitet och långa livslängder blir allt viktigare. Nästa steg för bolaget är att utveckla sina erbjudanden inom smarta belysningslösningar byggda på digital teknik. Även här ligger Fagerhult långt fram, inte minst inom teknikområdet Controls & Connectivity.«

2 Lönsam tillväxt

»Fagerhult har flera av de egenskaper som vi på Lannebo värdesätter. Bolaget är välskött med en lång historia av såväl ökande försäljning som starka vinstmarginaler. Fagerhult har vuxit stadigt de fem senaste åren, både organiskt och genom förvärv. 2017 ökade försäljningen med 15 procent och rörelsemarginalen landade på 13 procent. Bolaget står också väl rustat för den inbromsning i konjunkturen i allmänhet och byggindustrin i synnerhet som vi står inför. Dels eftersom en betydande del av Fagerhults försäljning sker till offentliga institutioner som museer, sjukhus, myndigheter och kollektivtrafik, dels eftersom bolaget har fått en allt bättre geografisk diversifiering.«

3 Internationell expansion

»Fagerhult började som en tillverkare i liten skala, men har expanderat till att i dag vara en grupp av bolag och varumärken. De tio senaste åren har Fagerhult köpt bolag i Tyskland, Turkiet, Australien och Sydafrika. Men tillväxten har aldrig skett genom en alltför hög skuldsättning som utsatt aktieägarna för onödigt hög risk. I stället har Fagerhult satt i system att köpa bra bolag med bra produkter till rätt pris och betalat med kontanter och egna aktier. I dag har man en bredd av varumärken och marknader som gör att koncernen står väl rustad om en marknad eller ett dotterbolag går in i en tuffare period.«

5 Decentraliserad organisation

»För ett företag som Fagerhult, med en bukett av olika varumärken, produkter och marknader är det oerhört viktigt att moderbolaget lyckas organisera verksamheten på ett sätt som inte kväver dotterbolagens självständighet. Det har Fagerhult lyckats med. I stället för toppstyre har det en decentraliserad organisation som utgår från övertygelsen om att de ansvariga ute i dotterbolagen är de som bäst känner sina kunder och vet vad de efterfrågar.«

4 Tydliga ägare

»Fagerhult har en bra och långsiktig huvudägare som borgar för en sund strategi i form av investmentbolaget Latour med familjen Douglas som huvudägare. Till skillnad från många andra bolag som vuxit och tagit sig till börserna har företaget klarat omställningen väl. Latour har också en lång historia av att äga och utveckla framgångsrika industriföretag till globala företag, där inte minst säkerhetsföretaget Securitas och låskoncernen Assa Abloy kan nämnas. Fagerhult har vuxit och förändrats, men företagskulturen är starkt knuten till Habo kommun, där bolaget grundades.«

Fagerhult – från familjeföretag till internationell koncern

1945

AB Fagerhult grundas av elektrikern Bertil Svensson i Habo, nordväst om Jönköping. Han har formgivit och konstruerat en golvlampa som han cyklar runt och säljer. Affärerna går bra, Svensson kan börja anställa och bygga en fabrik.

1968

Fagerhult tar steget ut i Europa och etablerar försäljningskontor i Danmark, Norge och Nederländerna. Kort därefter köper man för första gången ett annat bolag när lampstillverkaren Tryckta i Markaryd förvärvas.

1974

Fagerhult köper konkurrenten Ateljé Lyktan i Åhus, kvalitetstillverkaren som står bakom moderna designklassiker som Bumlina, Juniper och Struten.

1988

Gustaf Douglas investmentbolag Latour blir ny storägare i Fagerhult efter ett samgående med Almedahlgruppen. Tillsammans kan Gustaf Douglas och Bertil Svensson skriva upp Fagerhults expansionstakt ytterligare.

1997

Fagerhult noteras på Stockholmsbörsen, men Svensson och Douglas är kvar som storägare. I dot.com-erans it-hausse betraktas Fagerhult som lite tråkigt, men sex år efter börsnoteringen har priset på en Fagerhultaktie fördubblats.

2017

Fagerhult köper tyska WE-EF, en av världens ledande tillverkare av utomhusbelysning i offentliga miljöer. Det är WE-EF:s strålkastare som lyser upp Operahuset i Sydney och minnesmonumentet för 9/11 i New York.

2018

I december ingår Fagerhult avtal om att förvärva italienska iGuzzini, vilket ökar Fagerhults omsättning med cirka 40 procent.

FAGERHULT

Omsättning: 5,1 mdr. kr.
Rörelseresultat: 678 milj. kr.
Anställda: 3 200 i 25 länder.
Vd: Bodil Sonesson.
Ägare: Latour 48,3%, FMR Fidelity 10,1%, Familjen Svensson 6,9%, Lannebo 6,8%.
Börsvärde: 8,5 mdr. kr.

HJALMAR EK

Gör: Förvaltare och analytiker med inriktning mot nordiska småbolag.
Fond: Lannebo Småbolag och Lannebo Småbolag Select.

Läs mer om Lannebos investering i Fagerhult på sidan 14.

»Bolaget är välskött med en lång historia av såväl ökande försäljning som starka vinstmarginaler.«

Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

EMELIE WALLIN

Emelie Wallin ansvarar för tredjepartsdistribution. Hon tillbringar merparten av veckorna på resande fot i möten med rådgivare, förmedlare och deras kunder för att ge uppdateringar direkt från Lannebos förvaltare.

RISK-NIVÅER

Här ser du risknivåerna för våra fonder. Vilket sparande passar dig bäst? Mer fondfakta och riskinformation på sidorna 26–27 och på lannebo.se.

Likviditetsfond	1
Corporate Bond	2
High Yield Allocation	3
Komplett	4
Mixfond	4
Europa Småbolag	5
Mixfond Offensiv	5
Nordic Equities	5
Småbolag	5
Småbolag Select	5
Sverige	5
Sverige Hållbar	5
Sverige Plus	5
Vision	5

Vilken är din investeringshorisont? Lannebos Emelie Wallin guidar dig genom viktiga frågeställningar.

TEXT JOHAN WIDMARK

Risk & investering

1–2 ÅRS HORISONT

Även om allt sparande oavsett horisont också beror på ens individuella riskbenägenhet, så finns det vid en kort investeringshorisont goda skäl att ha en relativt hög andel obligationer som är förknippade med lägre risk och avkastningspotential, och en relativt låg andel aktier.

Emelie säger:

»Om man behöver pengarna inom de närmaste 1–2 åren, så kan det vid en större börsnedgång bli svårt att hinna återhämta kapitalet. Då bör man självklart ta en lägre risk. När börsen gick ned kraftigt under finanskrisen 2008–2009 tog det flera år att återhämta nedgången. Bland de mer försiktiga alternativen i vårt fondutbud har vi tre olika företagsobligationsfonder med lite olika risknivåer. Den med lägst risknivå (Likviditetsfonden) är i så fall

säkrast om man har en kort placeringshorisont.«

3–5 ÅRS HORISONT

Vid en medellång horisont på 3–5 år kan det finnas anledning att överväga en lite högre risk i sitt sparande, då chanserna är större att man kommer hinna återhämta eventuella nedgångar, i utbyte mot en lite högre total förväntad avkastning.

Emelie säger:

»För ett sådant sparande kanske det passar med en kombination av både aktie- och företagsobligationsfonder. För den som inte har tid eller lust att själv sätta sig in i det här så kan man välja en blandfond som löpande allokerar mellan aktier och räntor. I vårt utbud finns Lannebo Mixfond som växlar mellan aktier och räntor beroende på marknadsläge.«

10–15 ÅRS HORISONT

Vill du lägga undan pengar för framtiden? Kanske dryga ut pensionen? Då kan man kosta på sig en högre andel aktier eftersom det är större chans att man hinner återhämta eventuella nedgångar i kapitalet, och därigenom få en högre förväntad avkastning.

Emelie säger:

»När det gäller till exempel sparande till pension så bör man tänka på att det ofta handlar om en ganska lång utbetalningstid från det att man börjar betala ut pensionen, så man kanske inte behöver vikta om hela sparandet direkt den dag man börjar utbetalningarna. Generellt vad gäller sparande är dock att månadsspara den bästa formen. Att inte gå in med allt vid ett tillfälle, utan sprida risken över tid.«

»För den som inte har tid eller lust att själv sätta sig in i det här så kan man välja en blandfond som löpande allokerar mellan aktier och räntor.«

Investeringssparkonto med flera fördelar!

Lannebo var det första fristående fondbolaget att erbjuda ISK som sparform sedan det möjliggjordes med en ny lag 2018. Men varför ska du som kund ha ditt ISK direkt hos Lannebo? Här är några fördelar:

- Tillgång till hela vårt produktutbud, däribland några fonder som endast finns tillgängliga via Lannebos ISK eller fondkonton.
- Kundtidningen Lannebo Magasin direkt hem i brevlådan två gånger per år.
- Inbjudningar till investerarräffar exklusiva för Lannebos direktkunder.
- Närmare kontakt med våra fondförvaltare och anställda. Ingen kan svara på dina frågor om våra fonder bättre än vi!

Vill du veta mer om vårt ISK, logga in på lannebo.se/investeringsparkonto eller kontakta oss på info@lannebo.se alternativt 08-5622 5222.

Vad händer i Europa?

2017 var ett fantastiskt år för Lannebo Europa Småbolag, som kröntes av att fonden utnämndes till Årets Uppstickare av Privata Affärer och Årets Nykomling av Fondmarknaden.se. Men 2018 blev tuffare. Vi frågade de bägge förvaltarna Carsten Dehn och Ulrik Ellesgaard om läget inför 2019.

»Vi är positiva till utvecklingen och tror på en aktieuppgång för små och mellanstora europeiska bolag. Låga räntor kommer fortsätta kompensera för makroekonomiska osäkerhetsfaktorer. Dessutom ser vi en rad starka företag som har fallit väldigt mycket i pris, vilket öppnar upp för intressanta möjligheter.«

Vilka var de stora orsakerna till att 2018 inte blev lika bra som 2017?

»Vi trodde på en fortsatt stark tillväxt i Europa, men framför allt för cykliska innehav har det varit ett besvärligt år. Plus att vår process normalt gynnar marknadsledare med en global export, men detta är företag som har drabbats hårt av handelsoron mellan USA och Kina.«

Samtidigt har ni en väldigt disciplinerad förvaltning, vilket måste vara en stor fördel på en lite osäkrare marknad?

»Ja. Vi har haft tuffa år förut och de är alltid lika smärtsamma. Samtidigt vet vi av erfarenhet hur oerhört viktigt det är att hålla i den strategi vi så djupt tror på. Vi håller fast vid den och både tänker och agerar långsiktigt.«

Viktig information från Kundservice!

Vi behöver din hjälp! Ibland skickar vi brev till alla våra kunder – såväl nya som gamla – där vi ber dig svara på frågor som kan röra din identitet eller varför du eller ditt företag har valt att bli kund hos just Lannebo. Vi förstår att detta kan upplevas som omständligt, framför allt om man har varit kund hos oss under lång tid. Förklaringen varför vi behöver veta mer om dig eller ditt företag är att

myndigheterna ställer de kraven på oss som fondbolag. Om det finns något som gör att vi kan underlätta för dig, tveka inte att höra av dig med eventuella frågor, så hjälper vi dig att lösa dem!

För vidare information om fondbolagens skyldigheter se information på vår webbplats lannebo.se/darfor-staller-vi-fragor. Tack på förhand!

6 vanliga frågor om ditt fondsparande

1. Hur kan jag snabbt få värdet på mina fonder?

Med hjälp av e-legitimation, Bank-ID eller mobilt Bank-ID kan du gå in på vår hemsida lannebo.se och under »Logga in privat« se aktuellt värde på ditt fondbesittande. Det går också bra att ringa oss på kundservice 08-5622 5222. Då vi inte har någon identitetskontroll kan vi inte ge dig uppgifter via telefon, men vi skickar gärna ett konto-besked till dig.

2. När jag tittar i tidningen eller på er hemsida för att se hur det går för mina fonder, ska jag då dra ifrån förvaltningsavgiften?

Nej, alla avkastningssiffror som publiceras är nettosiffror. Ett exempel: Om en fond med 1,6 procent i förvaltningsavgift har gått upp med 8 procent under ett år, medan börsens generalindex har stigit med 7 procent, så har du alltså fått 1 procentenheter mer än om du valt en helt avgiftsfri indexfond eftersom de 8 procenten är efter avgifter.

3. Kan jag spara i era fonder genom Investeringssparkonto (ISK)?

Det är många som har efterfrågat denna möjlighet och vi är glada att kunna meddela att det nu är möjligt att öppna Investeringsparkonto hos oss. Läs mer om Investeringsparkonto och hur du öppnar det här intill och på vår hemsida.

4. Hur går jag tillväga för att börja spara i era fonder?

Du kan antingen investera och månadsspara direkt hos Lannebo Fonder eller via din bank, rådgivare eller ditt försäkringsbolag. Som ny kund direkt hos Lannebo börjar du med att signera en kundanmälan, antingen som ett Investeringsparkonto eller ett traditionellt fondkonto. Så snart vi öppnat ditt konto skickas ett brev hem till dig med information om hur du kom-

mer igång med ditt sparande genom engångsinsättning eller månadssparande via autogiro. Du hittar även information på lannebo.se under rubriken »Bli kund«. Har du frågor är du varmt välkommen att ringa oss på telefon 08-5622 5222 eller mejla till info@lannebo.se.

5. Hur köper och säljer jag andelar i Lannebos fonder?

När du är kund hos oss och har ett traditionellt fondkonto kan du köpa fondandelar genom att göra en insättning på respektive fonds bankgironummer, som referens anger du ditt fondkontonummer hos Lannebo. Om du har ett Investeringsparkonto gäller andra regler vid köp, läs mer på: lannebo.se/investeringsparkonto. Vill du sälja andelar, oavsett sparform, går du till »Köpa & Sälja« på lannebo.se där du kan signera en blankett elektroniskt, eller skriva ut blanketten och skicka in till oss via e-post, fax eller post.

6. Varför kan jag inte få råd om placeringar från er?

Det hänger ihop med rollfördelningen på finansmarknaden. Som fondförvaltare ägnar vi oss helt enkelt inte åt placeringsråd. Men de flesta av våra fonder finns hos banker, försäkringsbolag och förmedlare som kan ge rådgivning kring dina investeringsbeslut.

ANNICA JOHANSSON
chef kundservice Lannebo Fonder

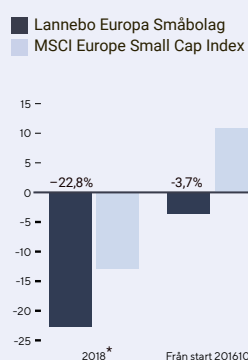
Foto: Hans Alm

Fondläget!

Se hur Lannebos fonder har utvecklats jämfört med respektive jämförelseindex under olika tidsperioder. Mer detaljerade beskrivningar av respektive fonds placeringsinriktning hittar du på lannebo.se.

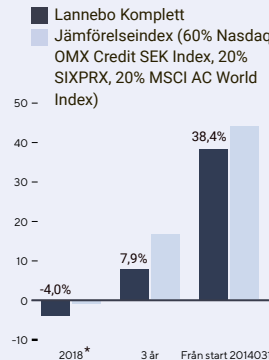
LANNEBO EUROPA SMÅBOLAG

Aktivt förvaldat aktiefond som investerar i små och medelstora bolag i Europa. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 5 miljarder euro eller motsvarande i annan valuta. Upp till 10 procent av tillgångarna får placeras i bolag med säte i Europa utan att de är börsnoterade i Europa och/eller utan begränsning till storleken av bolagens börsvärde. **Förvaltare:** Carsten Dehn och Ulrik Ellesgaard. **Risiklass 5.**

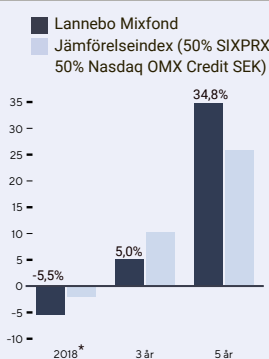
LANNEBO KOMPLETT

Aktivt förvaldat fondandelsfond som placerar i ett urval av Lannebos fonder. Fördelningen mellan aktie- och räntefonder och ett aktivt urval av fonder inom respektive kategori ska möjliggöra en balanserad risknivå som understiger risknivån för aktiemarknaden som helhet och samtidigt överstiger risknivån för räntemarknaden som helhet. **Förvaltare:** Peter Lagerlöf och Karin Haraldsson. **Risiklass 4.**

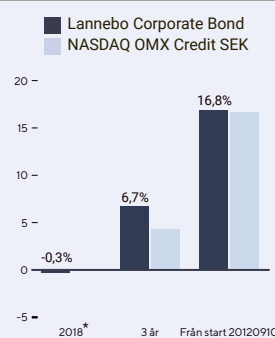
LANNEBO MIXFOND

Aktivt förvaldat blandfond som huvudsakligen investerar i svenska aktier och räntebärande värdepapper. Till skillnad från många andra blandfonder kan Lannebo Mixfond investera upp till 100 procent i aktier men har även möjlighet att gå ur aktiemarknaden helt. **Förvaltare:** Charlotta Faxén och Peter Lagerlöf. **Risiklass 4.**

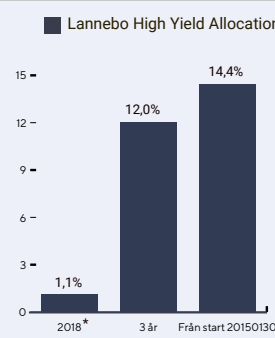
LANNEBO CORPORATE BOND

Aktivt förvaldat räntefond som huvudsakligen investerar i nordiska företagsobligationer inom varierande sektorer. Genomsnittlig löptid för innehaven är 3–5 år. Den genomsnittliga bedömda kreditvärdigheten för innehaven ska som lägst motsvara investment grade. Placeringar i utländsk valuta valutasäkras alltid. **Förvaltare:** Karin Haraldsson och Katarina Ponsbach Carlsson. **Risiklass 2.**

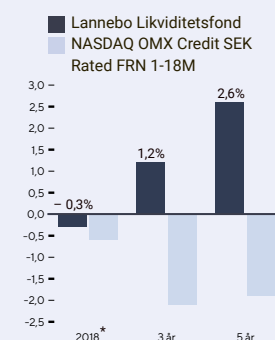
LANNEBO HIGH YIELD ALLOCATION

Aktivt förvaldat räntefond som huvudsakligen investerar i hög-avkastande företagsobligationer, det vill säga, utgivna av företag med lägre kreditvärdighet. Genomsnittlig löptid för innehaven är 3–5 år men kan under perioder ligga utanför intervallet. Placeringar i utländsk valuta valutasäkras alltid. **Förvaltare:** Karin Haraldsson och Katarina Ponsbach Carlsson. **Risiklass 3.**

LANNEBO LIKVIDITETFOND

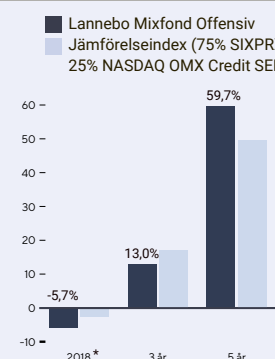
Aktivt förvaldat räntefond vars innehav har en genomsnittlig löptid på 0–2 år. Placerar i svenska räntebärande värdepapper främst utgivna av företag men även i räntebärande värdepapper utgivna av stat eller kommun samt i penningmarknadsinstrument, alla med bedömd hög kreditvärdighet. **Förvaltare:** Karin Haraldsson och Katarina Ponsbach Carlsson. **Risiklass 1.**

»Ha sunt förnuft, det ska kännas enkelt att fatta investeringsbeslut.«
– Katarina Ponsbach Carlsson

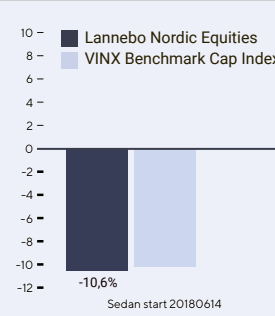
LANNEBO MIXFOND OFFENSIV

Aktivt förvaldat blandfond. Placeringarna i aktier uppgår till mellan 50 och 100 procent av tillgångarna, medan placeringarna i räntebärande värdepapper kan uppgå till högst 50 procent av tillgångarna. Minst 50 procent av fondens tillgångar kommer över tid att placeras med inriktning mot Sverige. Resterande tillgångar får placeras globalt. **Förvaltare:** Charlotta Faxén och Peter Lagerlöf. **Risiklass 5.**

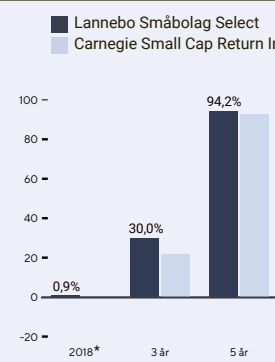
LANNEBO NORDIC EQUITIES

Lannebo Nordic Equities startade i juni 2018 som ett resultat av potentialen vi ser i Norden som investeringsområde. Portföljen är koncentrerad till runt 30 bolag, där förvaltarna ser möjlighet till stigande vinster och växande utdelningar över tid. Placeringarna kan göras i såväl små som stora bolag på samtliga nordiska börser inom samtliga branscher. **Förvaltare:** Charlotta Faxén och Peter Lagerlöf. **Risiklass 5.**

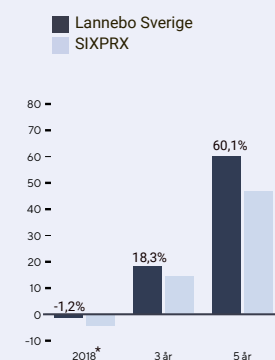
SPECIALFOND: LANNEBO SMÅBOLAG SELECT

Aktivt förvaldat aktiefond som investerar i små och medelstora bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 1 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investerings-tillfället. Fonden är en specialfond vilket bland annat innebär att den får koncentrera innehaven till ett mindre antal bolag än vad som gäller för en vanlig aktiefond. **Förvaltare:** Hjalmar Ek och Mats Gustafsson. **Risiklass 5.**

LANNEBO SVERIGE

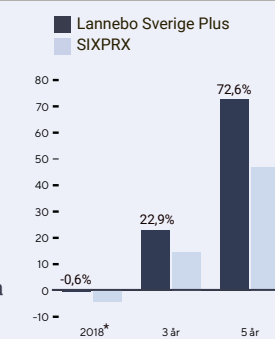
Aktivt förvaldat aktiefond som investerar på den svenska aktiemarknaden. Strategin i förvaltningen grundar sig på kunskap om bolagen och värdeinriktad aktieanalys. Återkommande karaktär hos bolagen är starka balansräkningar, goda kassaflöden och ledande marknadspositioner. **Förvaltare:** Robin Nestor och Martin Wallin. **Risiklass 5.**

»Långsiktighet och riskmedvetenhet skapar stora värden över tid.« – Robin Nestor

LANNEBO SVERIGE PLUS

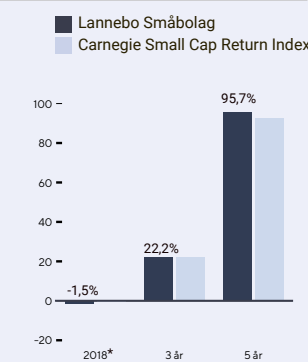
Aktivt förvaldat aktiefond som huvudsakligen investerar på den svenska aktiemarknaden. Fonden får investera upp till 10 procent i aktiemarknader utanför Sverige samt har möjligheten att blanda aktier som förvaltaren tror kommer ha en negativ kursutveckling. **Förvaltare:** Robin Nestor och Martin Wallin. **Risiklass 5.**

»Våga tänka själv och utmana egna och andras åsikter.«
– Martin Wallin

LANNEBO SMÅBOLAG

Aktivt förvaldat aktiefond som investerar i små och medelstora bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 1 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investerings-tillfället. **Förvaltare:** Hjalmar Ek och Johan Ståhl. **Risiklass 5.**

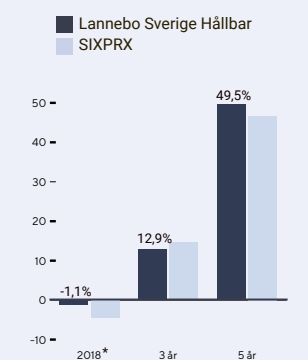
Martin Öqvist, vd

»Lannebos förvaltare och analytiker förenas i en övertygelse om värdet av äkta aktiv förvaltning. Varje förvaltarteam är helt självständigt i sin process och sina beslut, men utgår från en gemensam investeringsstrategi. Den är baserad på ingående kunskap om marknaderna samt egna analyser av varje bolag, dess långsiktiga möjligheter framöver och en gedigen riskanalys. Tveka inte att kontakta oss om du har frågor kring fonderna och förvaltningen.«

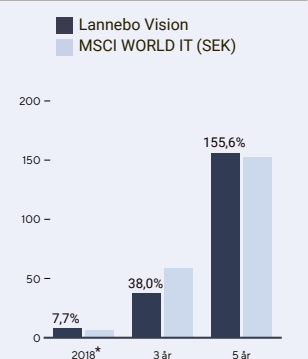
LANNEBO SVERIGE HÅLLBAR

Aktivt förvaldat aktiefond med uttalat fokus på hållbara bolag. Fonden investerar i alla storlekar av börsnoterade bolag i Sverige och kan ha upp till 10 procent i övriga Norden. Förvaltarna har tydliga hållbarhetskriterier vid val av aktier och exkluderar även specifika branscher (tobak, alkohol, vapen, spel och pornografi). Lannebo Sverige Hållbar har även en utdelande andelsklass. **Förvaltare:** Charlotta Faxén och Peter Lagerlöf. **Risiklass 5.**

LANNEBO VISION

Aktivt förvaldat aktiefond som investerar i tillväxtbranscher globalt men med tonvikt på USA. Aktuella branscher för fonden att investera i är bland andra teknologi, telekom, hälsa, internet och media. **Förvaltare:** Johan Nilke. **Risiklass 5.**

»Var nyfiken, positiv, ödmjuk och stå för det du tror på. Då löser sig resten.«
– Johan Nilke

* 1/1–31/12 2018

Observera! Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Aktiefonders värde kan variera kraftigt på grund av deras sammansättning och de förvaltningsmetoder fondbolaget använder sig av. Fondsparande ska främst ses på lång

och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Aktiefonders värde kan variera kraftigt på grund av sikt. Vi rekommenderar att du alltid tar del av respektive fonds informationsbroschyr och faktablad som finns på lannebo.se.

Här hittar du Lannebo Fonder!

Investerar och månads-spara direkt hos Lannebo Fonder eller via din bank eller rådgivare.

Som direktkund hos Lannebo kan du placera i våra fonder via Investeringssparkonto eller ett traditionellt fondkonto. Du köper, byter och säljer enkelt med hjälp av e-legitimation eller via blanketter. Har du frågor är du varmt välkommen att ringa oss på 08-5622 5222 eller mejla till info@lannebo.se

BANKER, FÖRMEDLARE OCH FONDTORG

De flesta av Lannebos fonder finns hos banker, försäkringsbolag och fristående fond-/försäkringsförmedlare. De kan erbjuda rådgivning kring dina investeringsbeslut. Du kan även spara i många av våra fonder på olika fondtorg – se tabellen.

	Riskklass	Avanza	Danica	Danske Bank	Erik Penser depå	Folksam	Fondmarknaden	Garantum depå	Handelsbanken	Ica-Banken	Länsförsäkringar	Länsförsäkringar Unit Linked	Nord Fondkommission	Nordea	Nordnet	SEB	Skandia Depå	Skandia Unit Linked	SPP	Swedbank	Strukturinvest depå	PPM	
Corporate Bond	2	●				●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●			●		
Europa Småbolag	5	●			●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●			●	●	●	
High Yield Allocation	3	●				●	●	●			●		●	●	●		●					●	
Komplett	4	●				●	●	●	●		●		●		●								●
Likviditetsfond	1	●		●	●	●	●	●			●		●	●	●	●						●	●
Mixfond	4	●	●		●	●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●		●	●	●	●
Mixfond Offensiv	5	●				●					●		●		●		●	●					●
Nordic Equities	5	●				●					●		●		●								
Småbolag	5	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Sverige	5	●	●	●		●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●			●	●	●
Sverige Hållbar	5	●				●		●			●		●		●								
Sverige Plus	5	●		●	●	●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●			●	●	●
Vision	5	●				●	●	●	●	●	●		●	●	●		●					●	●

Lannebo Fonder AB | **BESÖKSADRESS:** Kungsgatan 5 | **POSTADRESS:** Box 7854, 103 99 Stockholm
TEL VX: 08-5622 5200 | **FAX:** 08-5622 5252 | **E-POST:** info@lannebo.se | **HEMSIDA:** lannebo.se

LANNEBO FONDER AB ÄR PERSONUPPGIFTSANSVARIG OCH VÄRNAR SKYDDET AV DINA ENSKILDA RÄTTIGHETER OCH PERSONUPPGIFTER. LANNEBO FONDER BEHANDLAR PERSONUPPGIFTER I ENLIGHET MED DE REGLER SOM FÖLJER AV GDPR OCH VÅR PERSONALUPPGIFTPOLICY SOM DU KAN TA DEL AV PÅ LANNEBO.SE. LANNEBO FONDER BEHANDLAR PERSONUPPGIFTER FÖR ATT UPPFYLLA RÄTTSLIGA FÖRPLIKTELSE OCH AVTALSFÖRPLIKTELSE SAMT EFTER ATT EN INTRESSEAVVÄGNING SKETT, BLAND ANNAT FÖR ATT GE INFORMATION, ERBJUDANDEN OCH ANNAN SERVICE.

Riskinformation: De pengar du investerar i fonder kan både öka och minska i värde. Historisk avkastning är inte någon garanti för framtida avkastning. Fondsparandet ska främst ses på längre sikt och ger då möjlighet till bättre avkastning än traditionellt räntesparande. Vi rekommenderar dig att ta del av fondernas informationsbroschyrer och faktablad som finns på lannebo.se – dessa kan även rekvideras från vår kundservice via telefon 08-5622 5222.

Lannebo Fonder är ett fristående fondbolag som bedriver aktiv förvaltning inom marknader och branscher där vi har hög förvaltarkompetens.
Grundat: 2000 **Antal fonder:** 17 **Förvaltad kapital:** cirka 70 miljarder kronor **Antal anställda:** 41